

בצלאל בן אורי בן חור בונה הארון

"וידבר ה' אל משה לאמר. ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. ואמלא אתו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה. לחשב מחשבת לעשות בזהב ובכסף ובנחשת. ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ לעשות בכל מלאכה. ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן אחיסמך למטה דן ובלב כל חכם לב נתתי חכמה ועשו את כל אשר צויתך" (שמות לא א-ד)

"ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה' לאמר. קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו וביאה את תרומת ה' זהב וכסף ונחשת... וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו את כל אשר צוה ה'... וכל אשה חכמת לב בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן את תולעת השני ואת השש. וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העצים..." (שמות לה ד-כו)

"ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה לדעת לעשת את כל מלאכת עבדת הקדש לכל אשר צוה ה'. ויקרא משה אל בצלאל ואל אהליאב ואל כל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה בלבם כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה לעשת אתה. ויקחו מלפני משה את כל התרומה אשר הביאו בני ישראל למלאכת עבדת הקדש לעשת אתה והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר. ויבאו כל החכמים העשים את כל מלאכת הקדש איש איש ממלאכתו אשר המה עשים... ויעשו כל חכם לב בעשי המלאכה את המשכון עשר יריעת שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני כרבים מעשה חשב עשה אתם" (שמות לו א-ח)

"ויעש בצלאל את הארון עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו... ויעש את השלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קמתו... ויעש את המנרה זהב טהור מקשה עשה את המנרה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופריחיה ממנה היו... ויעש את מזבח הקטרת עצי שטים אמה ארכו ואמה רחבו רבוע ואמתים קמתו ממנו היו קרנתיו... ויעש את מזבח העלה עצי שטים חמש אמות ארכו וחמש אמות רחבו רבוע ושלוש אמות קמתו... ויעש את הכיור נחשת ואת פנו נחשת במראת הצבאת אשר צבאו פתח אהל מועד. ויעש את החצר לפאת נגב תימנה קלעי החצר שש משזר מאה באמה" (שמות לו א-ט)

"ויקרא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר" (שמות לב ה)
"וירא אהרן ויבן מזבח לפניו מה ראה אמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר ראה חור שזבוח לפניו אמר אי לא שמענא להו השתא עבדו לי כדעבדו בחור ומיקיים בי אם יתרג במקדש ה' כח ונביא ולא הויא להו תקנתא לעולם" (סנהדרין 1.)
"...דברים הרבה ראה אהרן. ראה חור בן אחותו שהיה מוכיחם והרגוהו..." (רש"י)

"ויעש בצלאל את הארון - מה דלא כתיב בכולהו בצלאל, משום ששאר הדברים עשו גם אחרים בבית עולמים וכן בבית שני ולעתיד, אבל ארון משנגז עוד לא עשו אחר כי אין לעשות לוחות אחרים, ורק ארון בצלאל הוא שקיים לדורות ולא אחר.

ואולי דהקפיד הכתוב שלא יעשו לדורות ארון וכרובים רק זה שעשה בצלאל.

ויתכן עוד... חשש השי"ת שמא אחרי שחטאו בעגל שמא כשיעשה אחד את הארון יבוא להרהר איזה מחשבה זרה הנוטה לדרכי הטלמסאות ועצביהם, לכן בחר בצלאל שאבי אביו נהרג על אשר מיחה בעשיית העגל (סנהדרין ז), אי"כ מצד החנוך והטבע שהוא שונא כל הנוטים אחרי ההבל וציור שום דמות ותמונה ובל יבוא לשום מחשבה זרה כלל, ולכן כתב ויעש בצלאל שהוא לבדו עשה את הארון בלי שום סיוע. ובזה יבואר השי"ת קודם עשיית העגל אמר 'ראה קראתי בשם בצלאל כו' ואמלא כו' לעשות בכל מלאכה' (לא ב-ה), וכשאמר משה לישראל כתוב 'לעשות בכל מלאכת מחשבת' (לה ל-ג), ולפי שזה היה אחר העגל ואז המלאכה היה צריך להיות טהורה גם בהמחשבה שלא יהרהרו שום ציור גשם ותבנית דמות כלל, וזה מלאכת מחשבת, שהמחשבה תהא טהורה וברורה ונקיה" (משך חכמה שמות לו א)

"ראו קרא ה' בשם בצלאל כו' בן חור למטה יהודה - הענין דמסירת נפש צריך להיות שלא בחקירה והתחכמות יתירה, ויהודה מסר עצמו בים במסירת נפש כמו דאיתא בתוספתא (ברכות ד-טז, סוטה לז), וכן חור מסר עצמו בעגל (סנהדרין ז), דהחקירה תעכב מלמסור נפשו על קדוש השי"ת... לכן אמר שבעבור זה שלא חקרו ולא נתחכמו יותר מדאי לכן וימלא אותו בחכמה ובדעת כו' " (משך חכמה לה ב)

"... חור - נתן להקב"ה נפשו במעשה העגל, אי"ל הקב"ה: וכך עשית, חייך - כל הבנים שיצאו ממך אני מגדלך בעולם..." (תנחומא ויקהל ד ובדומה בשמו"ר מח ג)

הזכרת שם הסבא וכו'

המרגלים: "למטה אפרים הושע בן נון... למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי" (במדבר יג ח-יא) כיון שיוסף הוציא דיבת אחיו (בראשית לו ב) והמרגלים מוציאים דיבת הארץ רעה (במדבר יג לב) (רש"י בספר הפרדס מובא במוסף רש"י)

קורח: "ויקח קורח בן יצהר בן קחת בן לוי..." (במדבר טו א) המחלוקת הראשונה במשפחה התחילה בשמעון ולוי (בראשית לו יט, וברש"י לבראשית מט ח)

מרדכי "איש ימיני": לא משתחוה (אסתר ג ב) בנימין היחיד שלא התשחוה לעשיו (בראשית לג ו-ז) "אמר להם המן: ... זקנו הלא השתחוה לזקני... השיב מרדכי: ועדיין לא נולד בנימין" (אסתר"ר ז ט) "...בנימין אבי במעי אימו היה, ולא השתחוה. ואני בן בנו... וכשם שלא כרע אבי - כך לא אכרע (מדרש פנים אחרים)